

Evald Kampuse pöördumine Valter Haameri poole, 11.03.2017

Tegid (sooritasid) aastatel 1949 – 1994 kooliõpetajana ja haridusosakonna juhatajana Elvas ning järgneva 32 aasta jooksul Tartu Riiklikus Ülikoolis nii õppeosakonna juhatajana, kaugõppeprorektorina ja prorektorina ning kirjastuse – trükiosakonna juhatajana ning õppejõuna oma esimese suure elutöö. N.ö. normaalsele inimesele oleks sellest piisanud.

Kuid just seejärel alustasid sa taasvabas Eestis üldise vanade seltside taastamise ja uute loomise üldrahvaliku puhangu ajal oma oma teist suurt üleriigilist ja rahvusvahelist elutööd.

See algas 1994 Vanemuise Seltsi ühe taasasutaja ja juhina ning kirjastustegevuse eestvedajana. Vanemuise Selts oli tollal Eesti teiste seltsidega koostöö arendamise initsiaatoreid.

Kristjan Jaak Petersoni sünnipäeval, eesti keele ja kultuuri – emakeelepäeval 14. märtsil 1997 – 20 aastat tagasi said mitmed seltsid (kokku 19) hakkama perspektiivika algatusega, moodustades eesti kultuuri- ja hariduseltsidest koosneva Eesti Kultuuriseltside Ühenduse. Seltsi esimeheks valiti Sind, Valter Haamer. Juhatusse kuulusid seitsme seltsi esindajad.

Vaevalt oskasid Sa ette aimata, mis missioon Su õlgadele langeb. Seda võiks vast võrrelda riigi kaitsejõudude ja Kaitsealiidu vahekorraga - omalaadi kultuurikaitsealiiduna toeks ja abiks riigile eesti keele ja meelega, rahvuskultuuri, vaimuse ning isamaalisuse kasvatajana ning võitleva aliiduna internatsionaalse kommertskultuuri vastu.

Selle kahekümne aastaga on liikmesseltside arv nii Eestist, Venemaalt, Ukrainast, Lätist, Leedust, Soomest, Tšehhist kasvanud. Lõpuks on jõutud koostööni ka väliseestlaste organisatsioonidega. Kindlaks traditsiooniks on saanud iga-aastased kevadpeod, mõttetalgud, emakeelepäeva tähistamine, mitmesugused üritused maakonniti. Suur on olnud Ühenduse osakaal liikmesseltside iga-aastaselt rahalisel toetamisel. See on võimaldanud ja elavdanud liikmesseltside tegevust ja trükiste väljaandmist – hoolimata riigile sellise toetuspoliitika mittemeeldimisest. Vaid tänu Valter Haameri mehisele tegutsemisele see teoks sai, kuni hiljuti siiski kategooriliselt ära keelati.

Kuid Sinu tegevus on olnud palju laiahaardelisem kui vaid see Eesti Kultuuriseltside Ühenduse juhtimine. Pole Eestis peetud ühtegi ühiskonnaprobleemide alast kongressi, konverentsi, foorumit, mõttetalguid ja muid arupidamisi, milles Sa poleks kodanikuühiskonna nii sisuliste kui organisatsiooniliste probleemide lahendamise otsimisel üks peaosalisi olnud. Sa oled suhelnud Riigikogu fraktsioonide ja komisjonidega, pidanud sidet ja nõu ministriumite, maavanemate, seltside ühenduste ja liitudega, esinenud avalike sõnavõtte ja artiklitega, kuuludes kõikvõimalikesse ühiskondliku leppe ja koostöökodadesse, Eesti Kodanikuühenduste Liitude Esinduskogu nõukogusse. Ja tagatipuks olid Sa aastaid Eesti Rahvakultuuri Kesksetside Liidu esimees. Sellesse kuulus 7 keskseltsi, mis ühendasid kokku ligi 1500 seltsi saja tuhande liikmega.

Palju vaeva nägid Sa Eesti Kodanikuühenduste Liitude Esinduskogu kaudu koos suuremate erakondadega Eesti Kodanikuühiskonna kontseptsiooni väljatöötamisel vastuvõtmiseks Riigikogus. Vahele astusid aga kõrvaljõud ja lõpuks tuli välja hoopis midagi muud. Kui see kõik pole Sinu esimesega võrreldes terve teine ja võimas elutöö, mis see siis on?

Imetledes ja kõrgelt hinnates Sinu elu suuri töid ja tegemisi, tänumeeles ja eriti Eesti Kultuuriseltside Ühenduse esimese kahekümneaastaku juhtimise eest on meil au paluda kõigi liikmesseltside nimel võtta vastu oma uus ametikohustus – olla Eesti Kultuuriseltside Ühenduse auesimees.